

LES LLETRES

EXPOSICIO MONOGRAFICA DE LA TAULA PARADA

Un dels aspectes més destacats de l'Exposició Monogràfica de la Taula Parada pot ésser l'orfebreria. Aquesta ha estat d'una tan gloriosa tradició barcelonina compta avui entre nosaltres amb notables artistes que res tenen d'envejar als mestres d'altres terres en saben o tenen més facilitat de propagar els seus noms per damunt les fronteres. Cap de les pintures figures d'aquesta gloriosa orfebreria deixarà de prendre part en aquesta exposició del Foment de les Arts Decoratives i entre les signatures inscrites s'entrellara la noble lluita que porta a la superació de les creacions fins a la veritable obra d'art.

NOU PERIÒDIC CATALA EDITAT A SUISSA

Un d'aquests dies sortirà a Ginebra un nou periòdic català, els exemplars del qual arribaran a Barcelona dintre els primers dies de la setmana vinent. La part literària, francesa i catalana, no deixarà d'interessar el públic sots i català. En el número d'octubre-novembre, entre altres articles, hi figuraran els dels catalanistes publicistes Alfons Maseras (El Centenari de la Renaixença catalana); J. M. López-Picó (La poesia catalana 1933); Rafael Dalmau i Ferreres (L'esperit dels catalans del 1714). Hi haurà també, article, de cultes escriptors suïssos, com per exemple dos d'interessantíssims els títols dels quals són: "Du federalisme" i "L'origen de Christophe Colomb". L'Appel Català de Ginebra, que aquest serà el nom del nou periòdic, fa una crida a tots els patriotes catalans residents a Catalunya per tal de sol·licitar llur cooperació a l'efort que representa la publicació, en la capital de la Llocistat de les Nacions, d'un periòdic que la nostra nació necessita per a fer sentir la seva veu al cor d'Europa. L'Appel Català, serà un focar de patriotisme per a la defensa de la plena sobirania de la nostra pàtria i per a la difusió de la cultura catalana a Suïssa. Serà el "trait-d'union" entre dos pobles fets per a comprendre's i ajudar-se mútuament. No cal dir com li és indispensable l'encoratjament i l'ajut dels catalans nacionals. Trameteu, doncs, donatius, subscripcions i annuncis, al seu Representant general a Catalunya, senyor Josep Salvà, periodista, Balmes, 141 quart, segona, o al dipositar, Llibreria Pulg, Plaça Nova, 5.

HITLER DISPOSA...

Munich serà — ho ha decretat Hitler — la capital de l'art alemany, de la mateixa manera que Leipzig és la capital de la justícia alemanya. — No faltava pas a aquesta ciutat el reconeixement oficial de la seva hegemonia artística. De fet, Munich, és de fa temps la porta de pas, un forat a la dura crosta germanica, per on es filtren una bona part d'inquietuds d'aquest aspecte de les activitats de l'esperit. — Andrà Salmon pregunta si el "Hitler" arribarà fins a decretar l'obertura d'acadèmies brunes.

ROBATORI D'OBRES D'ART

En el museu Krassinsky, de Varsòvia, ha estat assaïllat un robatori. Quatre quadres de mestres i un fustell ofert per Napoleó al general Krassinsky, han desaparegut. El valor dels objectes furtats ascendeix a 1.500.000 pessetes.

HOM PODRA VISITAR EL MONT NEBO

L'exposició arqueològica organitzada per l'Institut francès al cim del mont Nebo, en el mateix lloc on Moisès tingué, sense de morir, la visió de la Terra Promesa, ha anat establint els seus treballs per aquest any. Els resultats d'aquestes primeres recerques arqueològiques han decidit als directores d'aquesta treballs arqueològics en el transcurso de l'any vinent. — Hom podrà visitar el mont Nebo després de l'any de les obres de reparació del mont Nebo, en aquest lloc reconstruït per Moisès, però nom hi ha oberta una ruta pràctica per automòbil, a l'altura de la que anava Moisès a Ayn-Helwan.

LES ARTS

Idees i experiències

Els problemes filosòfics

per A. Cresson

IV

HOLBACH, en el seu *Sistema de la Naturalesa* dona l'exemple; però ignora encara les doctrines evolucionistes. Llur aparició fa esclatar una fillosofia com aquella de Spencer, el qual, a desgrat de certes restriccions positives, afecta el posat d'una explicació universal. Bichner en *Força i Matèria*, Loeschott en la *Circolació de la Vida*, Haeckel en *El Monisme*. Dantec en el conjunt de la seva obra, s'entenen sensiblement sobre les conclusions a treure'n. Per a tots ells, l'univers es reduïx a un conjunt de forces cegues, que es desmoltien i es combinen segons lleis matemàticament calculables. Cap intel·ligència, cap voluntat no han contribuït a crear la natura i a regular-la. Existix per ella matèria, sense res que la dirigeixi. Els mons s'han format automàticament a causa del refredament de les nebuloses primitives. Els planetes s'arruguen perquè aquelles s'asseguen. Llurs arques determinen la formació de rius, de mars. La vida ix per una generació espontània, de la qual saurem un dia les lleis. Evolucionaria, sota la pressió dels medis on es troba i segons la llei de la persistència dels més aptes. L'esperit és una funció de la vida, cerebral; tan sols és un senzill instrument de la vida; evolucionaria com ella. Les societats, elles, mateixes, aparegudes sense dubte, al volt del bressol de l'infant no són més que organismes complexes: es formen, es desenvolupen, es destrueixen segons les mateixes lleis que dominen la vida de l'univers. Imaginar-se que el món ha estat fet com un vas o com una casa, és una ingenuïtat de salvatge. L'univers no té res de comú amb les obres de l'art humà. No és més que una força que avança sense saber a on i sense saber per què.

Conclusions atrevides, segurament, però que no xocarien probablement, més que a pocs homes i a aquestes fos sin tot intel·ligència. El que hi ha, és que els homes són éssers socials tant com intel·lectuals. I bé, molts filòsofs creuen veure, en les teories de científisme, conclusions morals nefastes que llurs autors no prevenien, però que són inevitables. Primerament, el nostre jo no és més que un ramoll. Tinc la impressió que penso, i és l'univers que pensa a través del meu

cervell del que anomeno jo. Tinc la impressió que actuo: cadascun dels meus actes s'explica, en darrec anàlisi, per les hereditats que he rebut i el medi on he anat a parar, i és encara l'univers que actua a través del que anomeno jo.

Aquestes teories no deixaren de tocar amb certes resistències. Un sentit lliure, a desgrat del que hom digui. Atorgo un preu a la virtut, a desgrat del que s'afirmi. Si proves absolutes imposen conclusions de la fillosofia, naturalista i científica, he badrà inclinar-se. Però és veritat que el concurs de les ciències suggereix realment d'una manera irrefutable el que el naturalisme científic afirma? La qüestió no podia deixar de plantejar-se. Un lloc de prendre les suggestions de la ciència per veritats absolutes, filòsofs i savis s'apliquen act a tota altra cosa. Fan de les ciències, de llur esperit, de llurs mètodes, de llurs resultats, una crítica severa: creuen adonar-se que la fillosofia naturalista presta a les ciències opinions molt diferents d'aquelles que tenen i que tenen el dret de tenir.

Els representants del naturalisme científic parlen incessantment en nom de la "Ciència". Però que és, doncs, aquesta Ciència? És verament autèntica per a justificar les afirmacions naturalistes? per a fer-se'n obediència, precisem els problemes que caldria haver resol per tal de posseir una ciència completa de l'univers. Una tal ciència suposaria evidentment, primer: una consciència analitzada, exacta, completa i verificada de tots els objectes i de tots els esdeveniments que existeixen i es desenvolupen actualment a l'univers guardat, en la seva totalitat, món per món, astre per astre. Segon: una consciència del mateix gènere de tots els objectes i de tots els esdeveniments que s'han produït arreu, d'encà dels orogens primers de l'univers fins ara. Tercer: una consciència de la mateixa mena, de l'origen primer de l'univers i dels destins que l'esperen. Així tindriem una història detallada de la totalitat de les coses; consciència cada una de les partícules elementals amb les quals és fet l'univers: sabriem, instant per instant, quines han estat les seves evolucions successives. És, doncs, ad l'entenyança que ens dona el que els seus devots

COMPREU

LLIBRES

CATALANS

La pol de la vidueta

per René Dubreuil

MAMAME Dupont havia anat anat al teatre. Per ella era un cas ben extraordinari.

Era una "modesta" dependenta d'un "modest" establiment comercial i duit una vida correcta i digna. Feia temps que era vidua i no tenia fills.

Per què havia anat al teatre aquella nit? És ben senzill. Un viatjant de la casa en ella portava els llibres li havia donat dues localitats, ella n'havia usat potament una, car no tenia relacions i era prou tímida i més a més reservada per otar el secolt com a una persona estranya.

Sortint del teatre prengué un autobús que passava pel seu barri. Davallà i caminà devers sa estada amb pesse ràpida, temerosa de trobar gent noctàmida sospitosa. La seva temença s'accentuà quan passà davant el bar sota de casa seva, al costat de l'entrada. Sota la brillant llumidat, adreçada davant el mostrador, veí un cople de cares estranyes que li feren sentir pàlida.

Entrà a la casa i gairebé s'haurlant son se muntà els cinc trams d'escalons.

Un cop arribada a la seva porta descobrí, per consternació seva, que s'havia oblidat d'endur-se la clau.

Tot el plaer que acabava de sentir aquella nit restà fos davant el que considerà com una situació horrososa. Es repenjà a la barana per no caure. Els seus genolls vacilaven.

Finalment, es reanimà. Què havia de fer? En aquella hora ni podia pensar de trobar un manya. És pensament de dormir en un dels bruts hotels del veïnatge ni li viagué.

Després de reflexionar una llarga estona i armada amb el coratge necessari per contactar més degradants, davallà les escales i, encamantant la seva ànima al cel, entrà en el bar, on bot mormurava i brumia en mig d'unes atòmiques carregada de llum i de fum. S'adreixà al propietari, que amb la comia arremangada en els seus gremios, vermell i untat brakov estava complementant d'un vi atzaropet petit beure.

— Senyor—li digué amb un d'imploració pe ro temorega—, soc madame Dupont. Visc al cinquè pis d'aquesta casa i em trobo en una situació empatosa... Ha oblidat d'endur-me la clau. Per ató he vingut a vos, per solmanar-vos.

No acabà la sentència. El propietari,

amb una cara amable i riallera, la interrompé.

— No us preocupen. Puc ajudar-vos. Esperen-vos un minut.

Deixà el mostrador i es dirigí a un tamboret on seia un individu, el semblant del qual feu estremir madame Dupont. Amb un mocador vermell al coll, una gorra de visera extremadament exagerada al cap i unes patilles enormes, l'home aquell estava emardint un grup d'home i dones del seu propi rang.

Escoltà al propietari qui assenyallà amb el dit la pobre vidueta, absolutament acovardida i absorbida en la seva pròpia dissort. Llavors, sense un mot de comiat, s'adreixà del tamboret i es dirigí vers madame Dupont, dient-li:— Us ficarem dins! Poseu al davant, menuda! Jo us seguiré.

La pobre dona caduà morir-se mentre pujava les escales.

L'individu s'havia tret de la butxaca una petita llanterna amb la qual allunyà les tràgiques ombres dels murs. No se sentien les seves passes. Mada Dupont tenia consciència del seu acompanyament solament pel seu respirar estertori.

Tancà els ulls com si sentia que un coltell li penjava damunt el cap.

Per tal de fer riure el seu coratge provà de conversar.

— Sou manya, senyor?— preguntà. El "senyor" grunyí.

— Si algú us pregunta quelcom, digueu que no sabeu res. No em plau contestar preguntes.

Arribarem al replà.

Sense dir un mot, però mostrant un meravellós enginy, l'home, que s'havia tret de la butxaca una eina estranya que brillava com una arma, obrí la porta amb un senzill girar el puny.

I aleshores la porta era oberta, madame Dupont romaní allí, no gosant entrar. Estava pensant en un miler de coses espantables: en el que l'alliberador podria demanar-li, convençuda que l'instrument que tant fàcilment obrí portes tornaria a visitar la de la seva estada.

I digué, temelosa:— Què us deu, senyor, pel vostre treball?

El substitut de manya la salutà barrejantment i respongué:— No res, menuda.

I, havent endevinat la seva alarma, afegí:

Estigueu tranquil·la i no patiu pel pany de la vostra porta. Mai no trollo en el barri mateix en visc.

EL CINEMA

UN CRITERI DE CONSTANT REMY

El muntatge de "L'altre amor seu", el últim que Constant Remy ha realitzat segons un esborrany elaborat d'Alfred Hitchcock, està completament acabat. El muntador ha pogut veure la cinta sencera i ha pogut marcar el pasit que Constant Remy ha seguit trobant els elements que li havia proporcionat el seu autor. El resultat (o el patet) i el còmic, d'aspecte més realista, està amb gust. I componen una sèrie de escenes de acció amb una artitana de primer ordre. Aquests són autèntics que davant de l'objectiu s'han abandonat a lura que foren contractats. Constant Remy va reunir tots les muntats i els va llegir advertència: "Que els vostres fills de cinema el text ben seriósment. Pel que es refereix al muntatge natural junt amb les circumstàncies en què es trobaran posats, diclarà.

EL TENIR DONES

Charles Laughton en "Enrico VIII" té els dones Jean Pierre Aumont, en "Lac-aux-dames", en té set. Per trobar aquestes set dones que graviten al voltant d'Enrico VIII, l'esplendide heroi de Vicki Baum; Maria Alcega, el realitzador del film ha hagut de fer moltes recerques. Era necessari que cada artista pogués encarnar una femella particular. Així, veiem de nou Simon vent de petita salvatge sentimental que es troba prop de la Naturalega; Rosine Baran sortí la bonica noia, la bellez de la qual la farà triomfar de les seves rivals, i Ha Meery, la dels cabells platinats, figurarà una aventurera de gran categoria. Han estat confiats dos rols importants a dues debutants: la germana petita de Rosine Derean farà el paper d'Odette Joyeux—que Jouvot té udebutar al teatre, i a uns mesos en la novíssima obra de Giraudoux "Intermezzo"—i la que serà orlada d'Hostal: Marie Deschamps. Finalment, Germaine Rouver i Milly Mathis rivalitzaran en encants per assajar de conquerir el cor de Jean—Pierre Aumont, l'ídol de "Lac-aux-dames".

JEAN GABIN

Jean Gabin té uns ulls impossibles de descriure. No tenen res d'excursionament bonic, però són els ulls de més expressió humana que hem vist en el cinema. El nostre amic Bufinal s'hi encastaria en la contornació d'aquells ulls que tradueixen tan pura l'expressió del dolor i de l'alegria. A més, el gest de Jean Gabin, és sobri i és elegant. És un gest ric, que expressa justament allò que l'artista ha d'expressar. Posen aquest home enfront de la mar i ja el tindreu en el seu element. Jean Gabin és un artista a qui li augurava una esplèndida carrera.

L'AVORTAMENT A ESCENA

Ha estat estrenada a Londres, amb gran èxit, l'última obra de Breix "Maternalità". Fins ara, la sentença que s'havia posat que fos representada a Londres aquesta obra, ja que fa una trentany que fou prohibida. Però alegava que la tesi principal de Breix era la justificació de l'avortament quan una mare veu que el fill heredarà tots els defectes fisiològics del seu pare alcoholista, víctima també, per herència, d'apropisat alcoholisme.

MIDI

Ha estat presentat a París, en ocasió d'una obra de Mirella Marber, "Midi". Aquest ha documentat el muntatge amb una gran sèrie de fotografies, sense el muntatge en un vagon d'alta velocitat. Aquesta obra, que ha estat presentada per primer cop a París, ja veu la llum de la pantalla de cinema. Ha estat presentada a París, en ocasió d'una obra de Mirella Marber, "Midi". Aquest ha documentat el muntatge amb una gran sèrie de fotografies, sense el muntatge en un vagon d'alta velocitat. Aquesta obra, que ha estat presentada per primer cop a París, ja veu la llum de la pantalla de cinema.

EL TEATRE

PALESTRA

PER LA NOSTRA CULTURA LLEGEIX